

BẢO QUẢN
Đường Bổng-Ba, Huế
Giấy thép số 1
Giấy thép: **TIẾNG-DÂN** - Huế
Hộp thư số 31

Người ta hy-vọng
mà không đến chỗ
mục đích thì công
trước đều như không
cả.

Ngày 20 Septembre có ng 1-dinh
quan Khâm-sứ cấm không được lưu
hành và tàng trữ trong xứ Trung-kỳ
quyển sách Cương mục liệt (78u
sử bá Roland) của Bà Phan-thị-
bạch-Vân xuất bản tại nhà in Bảo-
dinh Saigon.

Rất tiếc có đại biểu 20 nước ký bản Protocolo Ky, nhưng chỉ có một Chánh phó lý chuẩn thời, thành ra cuộc Hội-ngập này vô vấn đề hòa bình vẫn cứ thất bại. Song ta, sau trong những cuộc thương lượng khác thì Anh đã rút đi y kiến mà theo một ý kiến của Pháp trước kia chủ trương mà nhân rằng nên có những điều ước riêng chiến theo Anh thân Minh với của hội Quốc-đồng dân mình, mà phải do Quốc-đồng dân mình giám đốc. Thế rồi dần dà

(Lời nói)
Ngô Nhân

— Anh muốn biết văn chương đời nào, nước nào? Văn chương cổ hay văn chương kim? Văn chương nước

MÁY NGHE HÁT VÔ TUYẾN ĐIỆN

Nếu các Ngài mua một cái máy V. T. Đ. (T. S. F.) của hiệu **RADIO-SINDEX**, thì các Ngài ở nhà cũng nghe được hát tây, hát ta, hát lâu và tin tức các nơi mỗi ngày ba lần.

Sáng 11 giờ 30
Chiều 6 giờ 15
Tối 8 giờ 45

Hiệu Radio-Sindex có bán đủ các kiểu máy V. T. Đ. (T. S. F.) ai ai cũng có thể mua được nhiều giá lắm, ít tiền nhiều tiền có cả. Ai mua máy thì Hiệu Sindex sẽ cho người đi đặt máy hầu tận nhà tận tay cho các Ngài.

Ai muốn cần dùng điều gì cứ viết thư hỏi, muốn nghe thử cứ việc đến mà nghe tận hiệu Radio-Sindex không mất tiền.

Hãy Catalogue T. D. mà xem

RADIO-SINDEX

65 Boulevard Paul Bert - HAIPHONG
téléphone số 449

« Xy là thuốc cao của tôi đem theo để uống, vì trong mình có bệnh hoa cả, xin ông xét kỹ, kéo oan người vô tội ». Nhưng ông tây không nghe mà nói rằng: « Tao không biết thuốc phiện hay sao? » nói đoạn rồi khui nắp cả hàng hóa và đồ ăn uống trong ghe: lại bắt mấy người dưới ghe giao cho số tuần thành giam lại. Người chủ ghe và Thị-Tự bắt sức xin để mình ở lại, cho ghe ra Nam định, dâng bán hàng kéo trẻ, chứ không có thuốc phiện thì không sợ gì. Mà ông tây như định không cho, bên niềm lon thuốc lại gọi đi đầu không biết, cách hơn tuần lễ mới có lệnh quan Sư Quảng-Bình truyền thả ghe Tam-quan đi. Người chủ ghe mới hỏi ông tây rằng: « không phải thuốc phiện mà ông cầm ghe chúng tôi lại mấy hôm nay làm vậy, vậy thì bây giờ ông tính sao? » ông chỉ tay lên tất rằng: « ông lớn lắm. Thế là xong chuyện. Ông xem sống lại giờ để kiểm soát lợi nhuận anh mà bị trở ngại, hàng hóa thì hư hao, bán buôn thì phải lỗ, mắc bệnh mà mua thuốc không được uống, 15\$00 thuốc cũng theo đó mà đi đời! »

Dám ta thật khổ lắm nhỉ!!

Một người buồn ghe

PHAN-RANG

Cùng ông Lê thế-Hạp

Công-ty đã nhiều lần gửi thư vào Phanrang và liên-hóa cho ông, song lần nào nhà giấy-thếp cũng trả lại, vì không có ông ở đó, vậy xin ông cho Công-ty biết chỗ ở rõ ràng để tiện việc gửi thư từ giấy má.

HUYNH-THUC-KHANG Công-Ty

**BẮC-KY
HÀ-NỘI**

Giấy bạc 20\$ mới

Nhà Đồng đương Ngân hàng (Banque de l'Indochine) có công cho để nhân dân cũng biết rằng: Nay mai sẽ phát hành thư giấy bạc 20\$ mới, khổ giấy và hình người bóng cũng y như thư giấy bạc 20\$ cũ, chỉ

có chất giấy và màu thuốc với hình vẽ là khác mà thôi. Giấy thì mỏng hơn, màu thuốc thì nhiều màu giống như giấy bạc của nước Pháp (Banque de France) phát hành. Thư giấy bạc 20\$ mới này có đủ cả chữ Nho, chữ Cao-mên và chữ Quốc-ngữ.

T. N. D. B.

**NAM-KY
SAIGON**

Nữ giới từng thư

Bản báo có nhận được thư của bà Đặng thị Hồi, chủ hiệu **Thịnh quang thư quán**, 35, phố Sabourain Saigon tin cho rằng bà mới từ chức xong **Nữ giới từng thư**, mục đích để làm gì, chắc các đồng bào ở Nam-kỳ hiểu rõ hơn bản báo.

Nhận tiền bản báo xin hỏi chủ nhân **Thịnh quang thư quán** rằng ông chủ **Thịnh quang thư quán** là ông **Nguyễn đức Riệu** bây giờ đã lãnh đi mua bản báo phải bởi thế là vì ông chủ **Thịnh quang thư quán** có nhân làm đại lý cho bản báo, nhân bản báo mà chẳng gửi được đồng tiền, ao. Từ tháng Octobre năm 1927 là khi bản báo thôi gửi báo cho ông đến nay, gửi đã đến mười cái thư báo đảm mà chẳng được một lời phúc đáp. Nhân tiện xin hỏi ông ở đâu và nhân cùng ông trả số tiền cho bản báo.

T. D.

ĐỌC-GIẢ LUẬN-DÀN

**NHỮNG QUÁI VẬT TRONG
RỪNG VÂN**

Người Pháp sang nước Nam hơn nửa thế kỷ nay mà đối với người Nam không hiểu thấu tình ý nhau là vì cái sao không biết tiếng Annam, nay lại gặp những sách quái gở này xuất hiện, làm cho cái tiếng Annam càng thêm mờ tối, mà nạn, đau cho người Nam đọc của như đi trong rừng rậm, không biết đường lối mà đi, huống người Pháp mà đọc đến thì làm lạc biết bao nhiêu! Thế mà nhà học chánh không xét đến hành ra thì cái hại đó về người Nam một phần (người Nam nghe tiếng Nam như có sai lầm thì đầu ba cũng cái lại được, nên cái hại không làm sao mà tràn ra ngoài xã hội được, chỉ làm chậm thì

giờ của con trẻ mà thôi), mà làm cho người Pháp sai lầm lại tiếp mấy phần vậy.

L. T. S.

Nói rừng-vân, nhiều người đã vội tưởng rằng quốc-văn ta đã làm sách làm. Thực ra thì hai ba năm nay, những sách quốc-văn xuất bản cũng có hơi nhiều, nhưng phần nhiều thì chỉ mấy sách cái-lương Saigon, cũng sách cái-linh Hanoi, chủ sách có giá trị về khoa-học, lịch-sử, thì thiệt ít. Đồng thời với bọn văn-sĩ hoặc-chúng mưu sinh lại có một hàng vô-phạm làm sách giáo-khoa, cũng bất ngãi cái mục-dịch « kiểm xu đây tôi ». Những sách kỳ quái nhiều không có giá trị gì, mà trong ấy lại có mấy thư sách thực có thể gọi là những thư quái-vật của rừng-vân. Kỳ gia xin hỏi về mấy cái quái-vật mà kỳ-giá đã được thấy trong rừng văn-sư-phạm.

Mới rồi có một ông giáo họ ở Nghệ-an làm sách khoa-học dạy học trò mà dám in rằng: lửa có thể dùng để đốt con dĩa ra thành tro, đem tro ấy ngâm nước ít lâu thì sinh vô số là dĩa con; rồi ông kết luận rằng: lửa thường là cái nguyên tố phá hoại mà trong trường hợp này thì lửa lại là nguyên tố sinh-sản. Sách khoa-học mà đem dạy những đồ trẻ-con dân bà mẹ-lin, thế có phải là quái-vật không?

!ai cách mấy tháng nay, ông T. V. T. tu-tai, giáo-sư ở Trường Quốc học có xuất bản hai quyển sách là **Tiếng một Annam** và **Mẫu luận tiếng Annam**, cũng thực là quái-vật. Muốn biết giá-trị sách ấy thế nào, thực phải có dưới mắt mà nhìn chứ đừng lời nói mà tả thì trăm nghìn phần không bih-dung được một. Kỳ-giá chỉ xin kể cử mấy đoạn trong hai sách ấy để đọc-giả hiểu qua, mong rằng ăn một miếng cũng biết mùi cái dĩa.

Nói về sách **Tiếng một Annam**, xin trích ngay bài đầu.

Vua. — Tiếng kệp: vua chúa, dức vua... làm vua!

Thi dụ: con có mẹ như thiên-hạ có vua!!

Quan. — Phần việc: làm quan phải hết lòng trung, phò vua giúp nước!!

Tiêng kệp: quan quyền... bừa quan... quan tài!! quan tiền!!

Cha. — Phần việc: làm cho có tiền bạc, lo cho con có nghề độ thân!

Anh. — Tiếng kệp: tình anh! chim anh vô! chim huỳnh anh!

Đến bài thứ 3

Nước. — phần việc: để cai-trị dân và giữ lấy phong-báo cho đề.

Thàng. — phần việc: để tính năm cho đề.

Núi. — phần việc: để làm như chuồng cho thú dữ ở.

Áo. — phần việc: để cho nước chảy vào vườn.

Cả một quyển 169 trang toàn là như thế, mà lại còn nhiều nơi tệ hơn. Người có một chút trí-khôn ai đọc đến lại không giận, không cười.

Nói về sách **Mẫu luận tiếng Annam** thì cũng xin trích ít câu ở bài đầu chứ không phải tìm tới gì lắm. « **Luận nữ Ngự binh** » (1) tác-giá « luận » rằng:

... Con nhà cho lâu mới biết là xinh, có xem cho kỹ mới hay là đẹp: giữa sườn uốn cong tựa lưng rồng, hai đầu sẽ ra như cánh phượng, lá thông xanh tươi cả bốn mùa,

nhành bồ bồng im luôn tâm tiết... Cây lớn cây nhỏ, mọc lên kế tiếp, y như Triều-Nam thành-trị muôn đời; hàng trong hàng ngoài, giữ nhau bền chặt, ấy chỉ giang sơn vững đứng trăm năm (Nam-triều thịnh-trị muôn đời, mà giang-sơn chỉ vững đứng trăm năm thì Nam-triều thịnh-trị với ai? thế mà đem dạy cho trẻ con a?)... Loài linh tinh phải nghiệm phải suy: ughiem giống thảo mộc mà cũng biết đồng thanh ngợi khen đấng Chi-tôn cầm quyền cai-trị muôn loài; suy vật vô tri mà cũng rõ nhau chóc mĩng ngói Thiên-tử có phép sửa sang trăm họ... (ông T. mới được thăng Hường-lô—tự-khanh).

Lại trích thêm một vài câu trích hết thế nào cho xiết! trong các bài sau:

Luận đài Kỷ-niệm (1)
Đất Trung-kỳ nào có thua ai, miền

SOCIÉTÉ INTERNATIONALE D'ÉPARGNE

Société Anonyme Française de Capitalisation
Capital: Shanghai Taels; 65 000 (1/2 versé)
francs français 2 000 000 (1/4 versé)

DIRECTION POUR L'INDOCHINE
25, Rue Guyonnet, Saigon. — Téléphone 571

LỜI RAO CẦN KIỆP

Chúng tôi xin-lời cho ông hay rằng vì công việc của chúng tôi mở mang ra lớn và vì nhiều sự trở ngại trong cuộc giao-lập nơi xứ này, chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Hiện thời đây, chúng tôi xin ra về cho người hàn-văn ở khắp cõi Đông-Pháp, chỉ đến ngay cùng của xứ Lào và các xứ Mũi Bôn bộ như nhất của tôi 1687 về gần đủ hết rồi, nên chiếu theo lời giao kèo thì chúng tôi phải chờ đợi sau khi chắc rằng các số tiền góp đã góp đủ trước ngày 14 tây mỗi tháng, kỳ hạn chốt chúng tôi phải chờ đợi cho đủ, đúng các người hàn-văn có góp đủ cho họ, được phần chia dư của cuộc số ấy mà chúng tôi báo lãnh từ ngày 15 mỗi tháng.

Từ ngày từ cho đến ngày 15 mỗi tháng, số tiền tin chúng tôi chờ đợi cho đủ thì hay cho chúng tôi báo lãnh từ ngày 15 mỗi tháng, số tiền tin chúng tôi chờ đợi cho đủ thì hay cho chúng tôi báo lãnh từ ngày 15 mỗi tháng, số tiền tin chúng tôi chờ đợi cho đủ thì hay cho chúng tôi báo lãnh từ ngày 15 mỗi tháng.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Chúng tôi xin ông cho chúng tôi biết số tài.

Đông cao tay cũng thế... Tợ binh phong khen ai khéo tạc, hoi long phụng được về thật xinh... xem lên dãi tốt đẹp nên suy: suy là suy chữ danh truyền vạn đại, nhio vào bằng mấy chữ rõ ràng nên găm, găm là găm câu trung-quân ái-quốc...
Luận đèn điện (1)
... Đèn sập đèn dầu mấy trăm nhà vì, sáng đèn điện qua nửa trắng sau... Sáng đèn dầu sáng không rạng rỡ, vài cây sáng lại năm bảy cây lu, tiếng đèn nhiều mà đường cứ tối... làm khi lờ phất đi thềm, vấp đá dọg xe bỏ què chân trạc tay... Thấp gập vòng tay chiều đến sáng, trở lại lắt xong rồi vừa chạp vạng...
Luận về «Làm tốt một dục»
... Người sao còn là lay chế biến, mượn phần son tô dục để làm lành mà chẳng sợ «Làm tốt một dục»... Muốn tìm về cho ra mà rằng mất phụng... rồi dẫu lại ra dẫu tôm duôi tí. Cạo lông mày cho ra mây chỉ vành nguyệt... chẳng may vấp dao chọt mí phạm mây...
Luận về chợ Đông-ba
... Người mưa trâu mền, kẻ lại ọc khau; xong buổi chợ gánh bệnh mà về... Trước mặt sau lưng thường ngày quét tước sạch sẽ ba bên bốn bề bằng bữa lau chùi vĩa vung; thớ khi thanh chẳng thấy mùi hôi, hóng gió mát không nghe hôi thúi; khói nhừc ọc cũng no đầu đầu, di bữa chợ về thêm sức khỏe...
Luận về sông Hương-giang
... Khen thay Tiên đế khéo nhắm dĩa thề mà dòng Kinh-dô, khen thay Đại pháp tài lựa chỗ mà xây lầu Sứ... nước trong cá lợi thấy vi... Tắm nước sông Hương dịu da khỏe xác lại ngủ ngon... Thấy ngọn sông Hương-giang lòng càng thêm mến cảnh nhà quê, xem dòng nước hiền dạ càng yêu chốn kinh-dô...
Thôi trích làm chỉ làm, mấy câu kỳ cũng đủ làm cho đọc-giả ngán ngao! về tư tưởng thế nào, không nói làm gì, ai cũng biết, còn văn chương thì hẳn tác-giả nhờ cái « từ-tài » xưa nên viết theo thể văn đối.

Ôi! văn-dối mà như thế, thật à? hoi mấy ông khoa-mục không ra mà cãi lại?

Sách như thế mà đem dạy trẻ con, thực là quá gan, quá bạo! Kỳ giả không trách gì người làm sách về cái giá trị sách, ai lại trách người đối làm sao mà đối! chỉ trách sao quá nhảm tâm, sách như thế mà đem làm đồ dạy trẻ. Kỳ giả lại lạ lùng rằng những người thường ra một mớ phạm mà cũng nhận cho những sách kỳ được thông dụng ở các trường, cũng cho tựa cũng làm đề, cũng xưng-dương, cũng tưởng-lệ! ời! thanh hoàng bất tiếp, vàng đá lộn nhau, ai còn biết lối nào mà tìm cho ra mới! Kỳ giả lại lấy làm lạ nhĩ! là sách này đã kinh-quả hội-dồng duyệt-thư, trong hội-dồng ấy thì người Pháp không thấy cái đồ cái lệ của sách kỳ đã đành, mà còn có hội-viên Annam, toàn là tay « sành nghề quốc-văn » mà sao lại để sách này lọt đến phủ Toàn-quyền kỳ nghị định (ngày 15 Octobre 1927) nhận vào với các sách giáo-khoa. Lại làm! lại làm! Sách đã có nghị định cho phép, thời thì mặc sức mà bán chạy, nào thầy nào trò ai mà chẳng phải mua. Học trò còn đại biết gì, kỳ-giá lại trách các thầy đã đương cái trách nhiệm mớ-phạm cho thanh-niên mà sách này mà cũng đành mua để làm khuôn vàng thước ngọc. Ngán thay!

Cũng vì hai sách trước bản được nên mới rồi ông T. lại ra một quyển thứ ba để là « **Mẹo tiếng Annam** », sách này cũng được nghị định cho phép, lại được nhà Học-chánh mua cho 350 quyển để phát đi các trường. Trước kia cũng đã có một quyển **Mẹo tiếng Annam** của một nhà sư phạm họ Mẹo kia chưa hề chán lại đến Mẹo này, thiệt quá ngán cho cái giáo-khoa tông thư ở xứ này lắm!

Mẹo tiếng Annam cũng dày non 120 trang. Kỳ-giá không thừa công mà đọc hết, dở phồng chừng ra thì gặp phần thứ hai, dạy về « 9 từ tiếng » : từ thứ nhất thì tiếng chỉ lên như : nhà, cửa... từ thứ nhì thì tiếng chỉ loại, như : con, cái, cây, chiếc, cán, đôi, cục, hòn... từ

Ngực nặng
Không thở được

THUỐC
SIROP
HAYN

PHARMACIE MONTÈS - HANOI
NHÀ ĐỒNG HỒ RA CHUÔNG

HIÊU CON BƯƠM BƯƠM

ĐẠI-QUANG-DUỠC-PHONG 46 boulevard Tổng-Đốc-Phương, CHOLON — Chi-Điêm 47 Phố hàng Đường, HANOI

Gửi bán khắp cả mấy hiệu thuốc bắc trong xứ Việt-Nam, Cao-Man và Ai-Lao thứ thuốc nào có hiệu con bướm bướm mới là thứ thiệt

Ở xa gửi thư đến mua nếu nhà giấy thép nơi đó gửi được theo cách lãnh hóa giao ngân thì xin chiếu theo, tiền gửi hàng người mua phải chịu

Sốt nóng... 0\$10 rét... 0\$15, 0\$10	Rượu Tề phong thấp 1\$50, 0\$80, 0\$20	Thước Ho bột hoán 0\$10	Thước Cam tích 0\$10	Dầu thưng hải	Vừa vống vừa thoa chữa khỏi bách bệnh 0\$25
Rượu bổ 2\$00, 1\$00, 0\$30	Thước Bỏ thận 2 hoán 1\$00	Thước Giang mai 1\$50	Dầu như ý đại quang 0\$10	Huyết trung Bứu	Thước bổ nhất trong hoàn cầu 2\$00 1\$20
Thước Đau mắt 0\$20	Thước Điều kinh 7 hoán 1\$00	Thước Lậu 0\$40	Nhan trừ muối 0\$20	Bỏ phê thánh được	Thước ho rất thần hiệu 0\$80 và 0\$40

